

Attīstības plānošanas inženiera profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – attīstības plānošanas inženieris.
2. Profesijas kods – 2164 09.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – piektais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– attīstības plānošanas inženieris veic darbus, kas saistīti ar teritoriju attīstības ekonomiskiem un inženiertehniskiem aspektiem; savas kompetences ietvaros piedalās teritoriju attīstības plānošanā, organizēšanā, uzraudzībā un novērtēšanā, pašvaldību budžetu veidošanā; veic nepieciešamos ekonomiskos un finanšu aprēķinus; izvērtē teritoriju inženiertehniskās infrastruktūras plānošanas un ekspluatācijas problēmas; analizē sociāli ekonomiskās vides likumsakarības un urbanizācijas procesa ietekmi uz vietu attīstību, kā arī veicina zaļās ekonomikas politiku īstenošanu.

Attīstības plānošanas inženieris strādā valsts, pašvaldību un starptautiskās institūcijās, komercsabiedrībās un nevalstiskajās organizācijās, kuru darbību joma saistīta ar teritoriju attīstības ekonomiskiem un inženiertehniskiem aspektiem.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja atbildīgi un patstāvīgi veikt pienākumus atbilstoši Latvijas Republikas teritoriju attīstības plānošanas jomas normatīvo aktu prasībām un Eiropas Savienības tiesību normām.
2. Spēja plānot, organizēt, uzraudzīt un novērtēt teritoriju attīstības procesu no to attīstības ekonomiskiem un inženiertehniskiem aspektiem.

3. Spēja veikt ekonomiskos aprēķinus, kas saistīti ar pilsētu, novadu un reģionu ilgtspējīgu attīstību.

4. Spēja izprast teritoriju inženiertehniskās infrastruktūras ekspluatācijas problēmas un piedalīties tās attīstības plānošanā un realizēšanā.

5. Spēja izprast zaļās ekonomikas politiku ilgtspējīgā attīstībā.

6. Spēja piedalīties budžeta veidošanas procesā vietējā un reģionālā līmenī no teritoriju attīstības ekonomiskiem un inženiertehniskiem aspektiem.

7. Spēja izmantot teritorijas attīstības plānošanas specializētās programmatūras, tostarp ģeogrāfisko informācijas sistēmu (ĢIS) datorprogrammas.

8. Spēja kompetences ietvaros sagatavot un realizēt vietējos un starptautiskos projektus.

9. Spēja sazināties valsts valodā un vismaz divās svešvalodās.

10. Spēja veikt pētījumus ar zinātnisku vērtību teritoriju attīstības jomā savas kompetences ietvaros.

11. Spēja nodrošināt darba tiesisko attiecību normu ievērošanu.

12. Spēja nodrošināt darba aizsardzības, ugunsdrošības un vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Pārzināt nozares aktualitātes un orientēties nozarei saistošajos Latvijas Republikas un Eiropas Savienības normatīvajos aktos.

2. Pārzināt teritoriju attīstības plānošanas organizācijas principus un attīstības novērtēšanas kritērijus un metodes.

3. Izprast vides fizisko, sociālo, ekonomisko, tehnisko, politisko, kultūras un ekoloģisko pazīmju kopsakarības un vides ilgtspējīgas attīstības vispārējās likumsakarības.

4. Izprast teritorijas plānošanas principus saistībā ar pilsēt būvnieciskiem, inženiertehniskiem, sociāli ekonomiskiem un arhitektoniski telpiskiem aspektiem.

5. Prast izmantot kartogrāfisko un topogrāfisko materiālu teritorijas plānošanas kontekstā un ģeogrāfiskās informācijas sistēmas.

6. Spēt pielietot sistēmiskās domāšanas pamatprincipus un uztvert teritoriju (t.sk. pilsētvidi) kā dinamisku sistēmu, analizēt procesus un to ietekmi uz ilgtspējīgu attīstību.

7. Spēt veikt ekonomiskos un finanšu aprēķinus, izprast un izvērtēt pašvaldību un uzņēmumu budžetu veidošanas procesu.

8. Izprast teritoriju pārvaldības sistēmu, pašvaldību nozīmi un to funkcijas.

9. Pārzināt ar zemes pārvaldību saistītos procesus un organizatoriskās struktūras.

10. Izprast teritoriju ilgtspējīgu energoapgādes sistēmu plānošanas pamatprincipus, kā arī saistību starp teritorijas enerģijas patēriņu un energoapgādes sistēmu radīto ietekmi uz vidi.

11. Izprast atkritumu apsaimniekošanas pamatprincipus un ar tiem saistīto procesu ietekmi uz vidi.

12. Pārzināt pilsētu un teritoriju inženiertehniskās infrastruktūras plānošanas un ekspluatācijas jautājumus, transporta plūsmu plānošanas principus.

13. Pārzināt nekustamā īpašuma pārvaldīšanas un apsaimniekošanas principus.

14. Spēt orientēties arhitektūras un inženierzinātnes vēstures jautājumos, kā arī saprast kultūras mantojuma saglabāšanas nozīmi.

15. Uztvert un izprast vides estētiskās kvalitātes un vērtību.

16. Savas kompetences ietvaros prast vadīt projektus un strādāt ar projektu dokumentāciju, sagatavot projektu prezentācijas materiālus.

17. Spēt novērtēt sociālo un politisko procesu ietekmi uz novadu, pilsētu un reģionu attīstību.

18. Izprast kvalitātes vadības sistēmas darbības principus.

19. Radoši sadarboties ar klientiem, komersantiem un speciālistiem, kā arī veicināt sabiedrības iesaisti reģiona attīstībai nozīmīgu jautājumu risināšanā..

20. Veikt darbu atbildīgi un patstāvīgi, kā arī iesaistīties mūžizglītības procesā.

21. Pārzināt zinātniskās izpētes metodikas pamatprincipus.

22. Pielietot informācijas tehnoloģijas savas darbības veikšanai.

23. Nodrošināt darba aizsardzības, ugunsdrošības un vides aizsardzības prasību ievērošanu.

24. Lietot attīstības plānošanas profesionālos terminus valsts valodā un vismaz divās svešvalodās.

25. Pārvaldīt valsts valodu.

26. Pārvaldīt vismaz divas svešvalodas saziņas līmenī.

27. Ievērot darba tiesisko attiecību noteikumus.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. ekonomiskās sistēmas funkcionēšanas likumsakarības;
- 1.2. arhitektūras un pilsētplānošanas attīstības tendences;
- 1.3. arhitektūras, mākslas un inženierzinātnes vēsture.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. matemātika;
- 2.2. makroekonomika;
- 2.3. mikroekonomika;
- 2.4. socioloģija;

- 2.5. saimnieciskās tiesības;
- 2.6. vadīšanas teorija;
- 2.7. Eiropas Savienības ekonomiskā un reģionālā politika;
- 2.8. pilsētu un reģionu sociāli ekonomiskās problēmas;
- 2.9. ģeomātikas pamati;
- 2.10. teritorijas attīstības plānošanas pamati;
- 2.11. pilsētplānošanas pamati;
- 2.12. pilsētu un teritoriju sociālās infrastruktūras plānošana;
- 2.13. pašvaldību teritoriju zemes izmantošana un organizācija;
- 2.14. teritoriju ilgtspējīga energoapgāde;
- 2.15. vides aizsardzība un reciklizācijas procesi;
- 2.16. nekustamā īpašuma tirgus funkcionēšana;
- 2.17. nekustamā īpašuma pārvaldīšana un apsaimniekošana;
- 2.18. publiskās investīcijas reģionālajā attīstībā;
- 2.19. kvalitātes vadības sistēmas;
- 2.20. teritorijas attīstības plānošana un sistēmiskā izpratne;
- 2.21. profesionālie termini valsts valodā un vismaz divās svešvalodās.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. datorzinības teritorijas attīstības plānošanā un ĢIS datorprogrammas;
- 3.2. sociāli ekonomiskā prognozēšana;
- 3.3. ekonomiskā statistika;
- 3.3. ekonomisko pētījumu metodoloģija;
- 3.4. reģionālās attīstības prognozēšana, plānošana un uzraudzība;
- 3.5. pilsētu un teritoriju inženiertehniskās (tai skaitā transporta) infrastruktūras plānošana;
- 3.6. reģionālās attīstības risku novērtēšana;
- 3.7. publiskā sektora ekonomika;
- 3.8. pašvaldību budžetu veidošana;
- 3.9. projektu vadīšana;
- 3.10. lietišķā komunikācija;
- 3.11. civilā aizsardzība;
- 3.12. vides aizsardzība;
- 3.13. darba aizsardzība;
- 3.14. darba tiesiskās attiecības;
- 3.15. valsts valoda;
- 3.16. divas svešvalodas saziņas līmenī.

Pienākumi un uzdevumi:

Pienākumi	Uzdevumi
1. Teritorijas attīstības plānošana savas kompetences ietvaros	1.1. iegūst un sagatavo nepieciešamo informāciju; 1.2. izanalizē un izvērtē informāciju; 1.3. piedalās teritorijas plānojuma izstrādē, balstoties uz ekonomiskiem aprēķiniem un izmantojot specializētās un ĢIS datorprogrammas; 1.4. izvērtē un aprēķina iespējamās alternatīvas.
2. Reģiona ilgtspējīgas attīstības plānošana un iespējamo risku izvērtēšana	2.1. analizē atjaunojamo energoresursu izmantošanas iespējas; 2.2. plāno un novērtē teritorijas energoapgādes un inženiertehniskās infrastruktūras ilgtspēju un novērtē tās radīto ietekmi uz vidi; 2.3. izprot atkritumu apsaimniekošanas pamatprincipus un to ietekmi uz vidi; 2.4. identificē un analizē iespējamus riskus reģiona attīstībā; 2.5. izstrādā priekšlikumus risku mazināšanai.
3. Novada, pilsētas un reģiona inženiertehniskās infrastruktūras pārzināšana un novērtēšana	3.1. pārzina reģiona un pilsētas infrastruktūru un transporta plūsmu reģionā; 3.2. novērtē infrastruktūras ekspluatācijas izmaksas; 3.3. novērtē iespējamus draudus infrastruktūrai un izstrādā plānu draudu novēršanai; 3.4. piedalās infrastruktūras pilnveides plānošanā.
4. Piedalīšanās budžeta procesa plānošanā un organizēšanā	4.1. pārzina budžeta procesu; 4.2. veic nepieciešamos aprēķinus; 4.3. plāno un izstrādā budžetu; 4.4. izvērtē budžetu, veic atbilstības novērtēšanu un nepieciešamās korekcijas; 4.5. kontrolē budžeta procesu.
5. Reģiona sociāli ekonomisko problēmu novērtēšana	5.1. ievāc un izvērtē informāciju; 5.2. nosaka iespējamus draudus sociāli ekonomiskai situācijai; 5.3. izstrādā priekšlikumus sociāli ekonomisko problēmu mazināšanai; 5.4. sadarbojas ar citām valsts institūcijām sociāli ekonomisko problēmu mazināšanai un novēršanai.

6. Projektu vadīšana investīciju piesaistīšanai	6.1.izstrādā plānu investīciju piesaistei; 6.2.novērtē investīciju projektu efektivitāti (veic projekta izmaksu ieguvumu analīzi); 6.3.vada investīciju projektus, identificē draudus; 6.4.izstrādā projektus finansējuma piesaistei reģiona attīstībai; 6.5.izstrādā projektu dokumentāciju un sagatavo projektu prezentācijas un atskaites.
7. Darbības jomai saistošo normatīvo aktu pielietošana	7.1.pārzina atbilstošās jomas normatīvos aktus; 7.2.apzina jaunākās izmaiņas likumdošanā.
8. Pētniecības pasākumu veikšana	8.1.izstrādā priekšlikumus reģiona un pilsētas attīstībai; 8.2.īsteno lietišķos pētījumus; 8.3.izstrādā pārskatus, publikācijas un prezentācijas par pētniecības rezultātā iegūtiem datiem; 8.4.sadarbojas ar augstākās izglītības mācību iestādēm pētījumu veikšanā.

Attīstības plānošanas inženiera profesijas standarta izstrādes darba grupa:

- Maija Šenfelde – RTU Inženierekonomikas un vadības fakultāte, Tautsaimniecības un reģionālās ekonomikas institūta direktore, profesore, Dr.oec.;
- Lolita Čače – Latvijas Teritoriālpilnotāju asociācija, valdes priekšsēdētāja;
- Alise Vītola – VARAM Valsts attīstības plānošanas departaments, Teritoriju attīstības novērtēšanas nodaļas vecākā eksperte;
- Ija Niedole – Latvijas Būvzinieņu savienība, Arhitektūras un pilsētībūvniecības sekcijas vadītājas vietniece, Dr.sc.ing.;
- Inga Vilka – SIA "Publiskās pārvaldes konsultācijas" valdes locekle, LU assoc. profesore, Dr.oec.;
- Sandra Treija – RTU Arhitektūras un pilsētplānošanas fakultāte, prodekāne, assoc. profesore, Dr.arch.;
- Kaspars Rasa – Kuldīgas Attīstības aģentūras direktors;
- Inga Širina – Krustpils novada pašvaldības Plānošanas un attīstības nodaļas vadītāja.

Attīstības plānošanas inženiera profesijas standarta eksperti:

- A.Grantiņa – Latvijas Lielo pilsētu asociācijas izpilddirektora vietā biroja vadītāja;
- K.Gotiņš – Kurzemes plānošanas reģiona administrācijas vadītājs;
- M.Krastiņš – Valsts reģionālās attīstības aģentūras direktors;
- A.Matīss – Satiksmes ministrijas valsts sekretārs;
- A.Jaunsleinis – Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdis.